

Q/A: Menons samfunnsøkonomiske analyse av innføring av en lisensordning for pengespill i Norge

Q: Hva viser rapporten?

A: Rapporten viser at det vil være samfunnsøkonomisk lønnsomt å erstatte dagens enerettsmodell med en lisensordning.

Fra 2019 til 2023 er en lisensordning beregnet til å kunne gi et samfunnsøkonomisk overskudd på mellom 1,2 – 2,0 milliarder kroner, avhengig av hvilken skattesats som legges til grunn.

Sett opp mot en videreføring av dagens enerettsmodell, gir lisensordningen også økt kontroll og bedre forutsetninger for å nå de målsettingene myndighetene har i spillpolitikken fordi de får regulert en langt større del av markedet.

Q: Hva er en samfunnsøkonomisk analyse?

A: En samfunnsøkonomisk analyse beregner prissatte og ikke-prissatte effekter av det som analyseres, i dette tilfelle innføring av en lisensordning for pengespill. Enkelt sagt: Kost/nytte for samfunnet ved å erstatte enerettsmodellen med en ordning der flere selskaper får lisens til å operere i Norge.

Arbeidet er utført i tråd med Finansdepartementets Rundskriv R-109/14 for samfunnsøkonomiske analyser (Finansdepartementet, 2014) og DFØs veileder for samfunnsøkonomiske analyser (DFØ 2014).

Q: Hvem står bak rapporten?

A: Rapporten er skrevet av Menon Business Economics på oppdrag for de internasjonale spillselskapene Kindred Group, Gaming Innovation Group, ComeOn og Betsson Group.

Menon er et konsulentselskap som analyserer økonomiske problemstillinger og gir råd til bedrifter, organisasjoner og myndigheter. Blant kundene er Finansdepartementet for kvalitetssikring av offentlige investeringer.

Q: Hvor mye spiller nordmenn for hos utenlandske spillselskaper?

A: For 2017 legger man til grunn at nordmenn spilte for 3,4 milliarder kroner hos selskaper som ikke er regulert i Norge. Det utgjør litt over halvparten av alt pengespill på nett.

Q: Det har vært usikre anslag for denne omsetning tidligere. Hvordan vet man at man treffer bedre denne gang?

A: Menon har samlet tall fra H2 Gambling Capital og Lotteritilsynet, og for første gang har også de store spillselskapene selv rapportert sin omsetning i Norge. Selskapenes tall ligger tett opp til estimatene fra H2 som er den kilden andre lands offentlige myndigheter benytter, deriblant både Danmark og Sverige. Dermed er det

Lotteritilsynets anslag på ca 2 milliarder som avviker, og her har Menon avdekket store metodiske svakheter som trekker i retning underrapportering av markedet.

Q: Hvorfor er dette tallet så viktig?

A: Hvor mye nordmenn spiller for hos utenlandske selskaper, er helt avgjørende for å vurdere om enerettsmodellen virker slik politikerne vil den skal virke: Motvirke problemspill og sørge for at inntektene går til idrett og frivillighet. Når det viser seg at halvparten av de som spiller på nett, ikke fanges opp av norsk regulering, mister man både inntekter og kontroll.

Q: Danmark har hatt en lisensordning siden 2012. Hva viser erfaringene herfra?

A: Erfaringer både fra Danmark og andre land som har gått fra enerettsmodell til lisenser, viser at den totale spillomsetningen ikke øker mer enn den gjorde før man fikk lisens. Snarere tvert i mot. Derimot øker kanaliseringsgraden markant. Det betyr at folk ikke spiller mer, men at mer av spillingen foregår hos de aktørene som nasjonale myndigheter regulerer. Da får man mer inntekter, og bedre kontroll.

Q: Går det an å få en lisensordning med like høy grad av ansvarlighet som enerettsmodellen?

A: Ja. I Danmark har de stilt strenge krav til selskapene som få lisens. Det handler blant annet om felles utestengelsessystemer, muligheter til å følge med på og sette grenser for eget forbruk og varslinger ved unormal aktivitet. I Sverige vil de i sin lisensordning ha ansvarlighetstiltak som er på linje med Norsk Tipping sine.

Q: Men vil selskapene ønske å være del av den?

A: Ja. Erfaringene fra Danmark og andre sammenlignbare land viser det. Kanaliseringen øker i årene etter innføring av lisens, både fordi flere selskaper ønsker seg inn i lisensordningen og de som er det utkonkurrerer de på utsiden.

De store selskapene er gjerne børsnoterte og opptatt av forutsigbarhet. Det får de gjennom en lisensordning som dermed også kan påvirke børsverdien positivt.

Q: Men vil ikke problemspillere fortsatt finne uregulerte alternativer på utsiden av en lisensmodell?

A: Jo, men erfaringene fra land der de greier å kanalisere opp mot 90 prosent av spillerne, viser at terskelen for å spille utenfor reguleringen øker.

Q: Utenlandske spillselskaper omgår i dag regelverket for TV-reklame i Norge ved å bruke kanaler som sender fra England. Hvorfor vil de overholde reglene i en lisensordning?

A: Erfaringene fra Danmark og andre sammenlignbare land viser at selskapene finner lisensordningene attraktivt og derfor søker seg til dem. Kanaliseringen øker i årene etter innføring av lisens, både fordi flere selskaper ønsker seg inn i lisensordningen og de som er det utkonkurrerer de på utsiden.

De store selskapene er gjerne børsnoterte og opptatt av forutsigbarhet. Det får de gjennom en lisensordning som dermed også kan påvirke børsverdien positivt.

Q: Hva skjer med markeder som åpner for lisens?

A: Erfaringene både fra Danmark og andre land som har gått fra enerettsmodell til lisens, viser at den totale spillomsetningen ikke øker mer enn den gjorde før man fikk lisens. Snarere tvert i mot. Derimot øker kanaliseringsgraden markant. Det betyr at folk ikke spiller mer, men at mer av spillingen foregår hos de aktørene som nasjonale myndigheter regulerer. Da får man mer inntekter, og bedre kontroll

Q: Utenlandske selskaper er vel mer opptatt av profitt enn Norsk Tipping?

A: Erfaringene fra Danmark og andre sammenlignbare land viser at selskapene finner lisensordningene attraktivt og derfor søker seg til dem. Kanaliseringen øker i årene etter innføring av lisens, både fordi flere selskaper ønsker seg inn i lisensordningen og de som er det utkonkurrerer de på utsiden.

De store selskapene er gjerne børsnoterte og opptatt av forutsigbarhet. Det får de gjennom en lisensordning som dermed også kan påvirke børsverdien positivt.

Q: Behandlingsinstitusjoner advarer mot utenlandske spillselskaper?

A: Menon-rapporten viser at det ikke finnes empiri for at omfanget av problemspill øker i en lisensordning. Derimot peker rapporten på at man i Sverige og Danmark har valgt å gå over til en lisensordning nettopp av ønsket om å få bedre kontroll på markedet og beskytte spillerne bedre.

I debatten i Norge glemmer man gjerne å ta hensyn til hvor mange spiller som velger andre alternativer enn Norsk Tipping og dermed ikke reguleres.

Ingen empiri, og sammenligner en bredde av ulike selskaper og deres marmedsføring utenfor regulering, med en enerettsmodell uten hensyn til kanaliseringsgrad.

Q: Hvorfor kommer denne rapporten nå?

A: Rapporten er initiert av fire spillselskaper som i fellesskap er opptatt av at politikerne skal fatte beslutninger på best mulig grunnlag.

Q: Men det er jo foreslått innstramminger rundt enerettsmodellen. Vil ikke disse ha samme ønsket effekt som en lisensordning?

A: Menon behandler dette utførlig i rapporten. Gjennomgangen viser at forslagene er vagt formulert, og i tidligere høringsrunder av lignende forslag er det stilt spørsmål både ved lovligheten og effekten av tiltak som datablokkering og betalingsformidling.

Q: Hva viser rapporten om overføringer til idretten?

A: De siste årene har overføringene økt på grunn av at det totale spillmarkedet har økt. Men med den utviklingen vi ser der flere og flere spiller på nett hos andre aktører enn Norsk Tipping, viser fremskrivningene at idretten bare om få år vil få mindre penger enn i dag.